

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

СВОБОДА

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XXIX. ЧИСЛО 106. ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., СВОБОДА, 7-го МАЯ, 1921.

VOL. XXIX. No. 106. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, MAY 7, 1921.

THREE CENTS

Уряд робить натиск на лінії, уступаючи страйкаркам.

КІЛЬКА КОРАБЛІВ ВІДІХАЛО МИМО СТРАЙКУ, ПІДПИСАВШИ ЗГОДУ НА ДАВНІ УСЛІВ'Я.

ВАШІНГТОН, 6. мая. — Адмірал Бенсон, голова федеральної корабельної ради, подав до відома всім корабельним лініям, що уряд відбере усі кораблі, віддані народом, тим лініям, котрі погодяться зі страйкувочими моряками на основі давньої заплати.

Мимо сеї загрози ряд корабельних ліній так зробило, такі умови зі своїми залагами, щоби лише кораблі могли відіхати. З Нью-Йорку відіхало чотири кораблі, зробивши вперше умову зі своїми моряками, що їм буде платитися давню плату.

Конференції у Вашингтоні не довели до нічого. Наслідок дводня юнійних провідників на конференції був такий, що організація страйку по головних американських портах значно ослабла.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВІДСТАВ НОТУ АЛІАНТІВ ЗІ ЗАПРОСИНАМИ ДО УЧАСТІ В АЛІАНТСЬКИХ НАЧАЛЬНИХ РАДАХ

ВАШІНГТОН, 5. мая. — Окленд Гелес, англійський амбасадор до Злучених Держав, доручив нині американському урядові на руки секретаря стейту Гюзера ноту аліантів, запрошуючу Злучені Держави установити свого делегата до Найвищої Ради аліантів, до ради амбасадорів та до репарацийної комісії.

Американський уряд покищо не дав ніякої відповіді на сю ноту. З огляду на се робиться ріжні припущення, як поведуть републиканське правительство зі сям запрошенням. Загально припускають, що американський уряд прийме хоч в часті запрошення. Думать, що президент Гардінг установе свого представника з оміксні репарацийної, але не до інших аліантських рад; участь в репарацийній комісії не протриває засадам невмешування в європейські справи, на котру Гардінг кандидував на свій уряд.

НЕПОРОЗУМІННЯ МЕЖИ ПАРАТОНО ПОСЛІВ ТА СЕНАТОМ ПРО СПРАВУ ФЛОТОВ.

ВАШІНГТОН, 6. мая. — Межи парлантою послів, котра ухвалила на буюву американської флоту суму у \$396 мільйонів доларів річно видатку, та сенатом, котрий постановив видати в сім році кошту 100 мільйонів більше на сю ціль, приходять з того приводу до непорозуміння.

Демократичний конгресмен Стівенсон закидає вчасом дебати в палаті послів до опозиції проти ухвали сенату; промовляючи до амбіції конгресмени, визнає їх, щоби вони не були плазунами, але обстоювали при своїй ухвалі. Він казав, що треба ошаджувати видатки і не розкидати марно-тратно грошій державі.

В сенаті він нині сенатор Пойнтдекстер законопроект на ухвалення 496 мільйонів доларів на флоту.

ХТО ВИНУВАТИ ЗА ДОРОГЕ МЯСО?

ВАШІНГТОН, 5. мая. — Перед рішничим комітетом палати послів, котрий тепер заставляється над казном проти великих рішничів, злізався Бранн, президент худобничої біржі в Шікаго; він казав, що за високу ціну мяса не винувати великі рішничі, але дрібні крамничі, торгуючі мясом. Він називав великі рішничі малих крамничих мяса найбільшими паскарками в Америці. Через свої організації ті малі рішничі мають на ціні мяса в подорожній розпродажі більший вплив, як великі рішничі. В іме виробник багато добра зі законів проти великих рішничів і радя комітетови зробити шось для обмеження організації дрібних продавців мяса.

КЛОПІТ УРЯДУ З УТИКАЧАМИ ПЕРЕД ВОЄННИМ ЗАТЯГОМ.

ВАШІНГТОН, 5. мая. — Як показує за дебати в палаті послів, американське министерство війни має немало клопоту з людьми, що втікає перед воєнним затягом.

В палаті послів виступив конгресмен Діжсон з внесенням, щоби спис людей, що уникали сею затягом, видрукувати в «Конгресналь Рекорд» (стенографічних протоколах зі засідань конгресу). Промовляючи до сею внесення, сї конгресмен говорив, що імена цих людей треба подати до публічного відома. Однак таке оголошення натрапляє на великі труднощі, бо американські газети дуже нерado печатають сї списи, боючися позів за відшкодування зі сторони тих людей, котри імена поміщено на тім списі без причини. Як легко о таку похибку, видно з того, що самих дезертирів, носячих імя Каффман, є на списі 1,838, а сїялїзівансе се імя на 11 осіб; самих Бенямінів Каффманів є на списі 16; попри сїх 16 дезертирів, з котрих кождому на імя Бенямін Каффман, є ще один Бенямін Каффман, котрий дістав від конгресу найвишшю військову відзнаку за вбаву у війні.

Щоби і спису оголосити і не наратати нікого на позви, конгресмен Діжсон радить видрукувати спис частими в протоколах конгресу.

СКАНДАЛЬНЕ ОБЖАЛОВАННЯ ПРО БУВШОГО ГУБЕРНАТОРА СТАРКА

Флорида, 5. мая. — Велика лава присяжних суддів постановила постановити перед суду буюшого губернатора старця Флориди, Сіднея Кетса, котрого обжаловують, що він взяв хабара за голосування за винищення на волю одного в'язня. Буючий губернатор, Кетс був членом комісії, котрию повила в'язня. Своім голосуванням за одним в'язнем, він має перехилити рішення на користь сего в'язня. За се він має дістати 700 доларів.

ЗА РОЗСІДЖЕННЯМ КРАВЕЦЬКОГО ПРОМИСЛУ.

ВАШІНГТОН, 5. мая. — Недавно тому сенатор Мозес подав був резолюцію за розсідженням впливу кравецької лонї в кравецькім промислі, який увесь має стовити під зєліною рукою сеї робничої організації, як кажуць підприємці.

Тепер сенатор Бора вінс резолюцію, яка розширяє сїя сілствата в справі кравецької промисла; сідствато має перейти комітет для виховання праці, а має воно обити умови в кравецькім промислі в Злучених Державах; умови праці, причини невдоволення робітничих промисла, та про вплив сего невдоволення на суспільність. Резолюція каже також комітетови розсідати кошти та способи виробу убранных продажі, способи продажі, і такі інші справи.

Сподіються, що буде ухвалено на резолюцію Мозеса, але резолюція сенатора Бора.

ЗАКОН ПРО ФАРМЕРСЬКІ КООПЕРАТИВИ.

ВАШІНГТОН, 5. мая. — Палата послів ухвалила учора законопроект, котрий дозволяє американським фармерам організуватися в кооперативні спілки для продажі своїх виробів, не оглядаючися на обмеження проти-тростового закону. Законопроект тепер переходить до сенату, котрий, як сподіються, ухвалить його скоро без довгої дискусії.

Демократи виступали проти сего закона як закона, який помагає одній класі кошту дрого, але за ним заявилися 284 послів, проти яких 49. Демократичні конгресмени старішали також переселити законопроект, на основі котрої секретар (міністер) рішничатва має право виступати проти кооператив, нахобів вони піднесли ціни на фармерські продукти до неоправданой висоти.

ВОЄННЕ МІНІСТЕРСТВО ПРОТИ УТИКАЧІВ ПЕРЕД ВІЙСЬКОВИМ ЗАТЯГОМ.

Воєнний департамент оголосив недавно довгі, бо обіймаючи кілька тисяч імен лісти втікачів перед військовим затягом (дрейф-ло). Оголошення сеї листи має на цілі арештованне та постановленне перед судом усіх тих, що або не реєструвалися або не предложили піймійше квестіонаря або не звинялися піймійше до фізичних (гласних) оглядань або, взяті до війська, не згодилися до військовог табору.

Ліш воєнний департамент оголосив сю листу, а вїе дістав багато протестів від людей, котрих поміщено на листу, а котрі служили в ріжних галузях американської армії або флоту і або в ріжних аліантських арміях. Щоби екстронітися перед можливіми позивами на відшкодування, министерство війни пояснює, що поміщені імена на листу се не означає, що дана особа дезертир. Щоби стати дезертиром на основі закона про зятяг треба було зарєєструватися і предокити квестіонар і бути взятим до війська лікарською комісією і тоді не явитися на означенне місце.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ «СВОБОДА».

ЗАКЛАД ДОВІВ ЙОГО ДО ТЮРМИ.

В Нью-Йорку арештовано одного 22-літнього склепового клерка, занятого в однім великім склепі та побираючого 2,500 доларів річної платні; властители склепу кажуць, що він обкрадав склеп та що він украв недавно дорогоцінностей на загальну суму 11,700 доларів. Крадежі ті сталися меж 20 цвітня сего року. Арештований зівнав на поліції, що він почав обкрадати свою фірму від одні знакомий Намовив в реставрації, щоби він поклав 5 доларів на кішкі перегоми. Він поклав і виграва, а виграва загірля його так до спекуляції, що він вклав на ріжні три з початку усі свої зароблені гроші, а далі почав обкрадати своїх роботодавців, щоби втрати.

ХТО ПІД КИМ ЯМКУ КОПАС...

Завалює невинний зовсім жарт завів молодого 16-літнього хлопчину Пітера Труна з Трентону, в стейті Нью-Джерси, до суду. Він умовився зі своїм товаришом, що оба разом відвідають одну паночку, за котру оба побижалися. Товариш Пітера має не додержати слова і він піти на заляцання самий не чекаючи на Пітера. Знаючи, що товариш має взяти паночку на свій автомобіль, Пітер постановив помститися та покусувати пріємну їзду товаришова. З тим задумом він сів на свій автомобіль і лудчи розсилав цвявничку по дорозі, куди має їхати його приятель з дівчиною. Однак на тій роботі зловив його другий автомобіль, котрий примусив його брати позбирати усі цвявнички, а потім забрав його до суду, де суддя забрав хлопчину за кару автомобільний лайсенс.

ПРОВІДНИК ЗЛОДІЙСЬКОЇ БАНДИ ОБЖАЛОВАННЯ.

Вашінгтонський суд постановив обжаловувати після жарту прокуратора Джула Арстейна, котрий має бути провідником великої злодійської шайки, котри в осені 1919 року мала обікрати ріжні фірми з вартисних паперів вартости кошту 5 мільйонів доларів. Коли справа крадежіш вийшла наверх, Арстейн показав свою зрочність, укриваючися цілими змірностями перед пошукуючими його поліціями кілька мій Америки. Постановленне Арстейна в обжалованне має отворити дорогу до судового пересудування злодійських дорожничих паперів в Нью-Йорку.

З ПОЛЬЩІ.

Корунія.

Вслід за арештованнем рішничого референта в Добромлі арештовано рішничого референта в Калущі за публічне 700 метричних сотнірів ізбу на «пасок» (на дивку).

Перед гуртовому діміцією.

З Варшави доносить, що цілий ряд польських міністрів стотть перед діміцією. На «перший огонь» підуть Саєга, Гродзіцкій і Новодворський.

ПЕРЕД УТВОРЕННЯМ НОВОГО НІМЕЦЬКОГО МІНІСТЕРСЬКОГО КАБІНЕТУ.

БЕРЛІН, 5. мая. — По уступленню правительства Ференбаху Німецьчина хвилює а без правительства.

Президент німецької республіки Еберт вде переговорів з провідниками політичних груп федерального парламенту в справі покидання нового правительства.

Соціал-демократи усувають ся від участі в новому правительстві. Таксамо й країна праця, яку загально вважають монархистичною.

Сподіються, що нове правительство утвориться переважно з членів німецької народної партії, в якій є впливовою особою німецький промисловий магнат Гуго Стіннес.

Новим міністром заграничних справ має бути член німецької народної партії д-р Штресеман.

НОВЕ НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ІМОВІРНО ПРИЙМЕ УСЛІВ'Я ПЛАЧЕННЯ ВІДШКОДУВАННЯ АЛІАНТАМ.

БЕРЛІН, 5. мая. — Після всьох імовіртностей Німецьчина прийме усліва плачення відшкодування, як постановлено в ультиматі аліантської Найвищої Ради з 5. мая с. р.

Нове правительство, як сподіються, приймачи ті зобов'язання, замість, що воно лише виконувє те, що німецькі соціал-демократи підписали у версальському мировому договорі.

ПОЛЬСЬКЕ «ПОВСТАННЄ» НА ГОРІШНЬОМУ ШЛЕСКУ.

ОПЕЛІНЬ, 6. го рішнич Шлеск, 5. мая. — Польські «повстанці» на Горішньому Шлеску посувають ся далі на північ, а на півдні облягають більші промислові міста, яких досі не мали сили зняти.

«Повстанці» відбуваються під Кералю шлеского Полька, Адамальберта Корфати, котрий був нацищенім польським урядом до аліантської плейсбитової комісії. Він оголосив, що вже не належить до тої комісії, але обімає провід «повстанців» і іменує одного «повстанця» Дольву вождом цілого то «повстанців».

Аліанти бачать тепер, що ім жатко опанувати ситуацію на Горішньому Шлеску.

Нове польське «повстанці» аліанти приноувють до «повстанців» польського генерала Желіговського, котрий напав на литовську столицю Вільну, буючи тому, що Желіговський відам походить, хотий було загально звісно, що се «повстанці» пригатовано і зроблено у Варшаві. Таксамо тепер пояснюють і нове шлеске польське «повстанці».

НА ПОМІЧ ДЛЯ БУВШОГО ГАЛИЦЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА ТИМОТЕЯ СТАРУХА.

Котрий нахобився тепер в'язя з родиною в іржавій курці в Березані.

Повперше оголошено \$300. ЗАГАЛЬНА СУМА \$100. З причини, що пос-Тима Старуха є дуже хорий від всьохх польських арештів і поволя в його малолітній дітї остало без средств до життя, скорі поїти в колекцію.

Ультимат аліантів до Німецьчини.

АЛІАНТСЬКА НАЙВИЩА РАДА ВИСЛАЛА ДО НІМЕЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА УЛЬТИМАТ, ЯКИМ ЗВІВАЄ П СПОВНИТИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ДО 12. МАЯ; ІНАКШЕ АЛІАНТИ ЗМУСЯТЬ П ДО СЬОГО ВІЙСЬКОВОЮ СИЛОЮ.

ЛОНДОН, 5. мая. — Аліантський ультимат до Німецьчини, який воно визнають П, щоби відповіла до 12. мая, чи сповнить свої зобов'язання на основі версальського мира, вручено сьогодні німецькому амбасадорови Штамерови в Лондоні.

Сей ультимат говорить: Аліантські держави заявляють, що німецьке правительство не виповнило своїх зобов'язань, що виходить із версальського мирового договору, мимо того, що аліанти від часу підписання того договору поробили значні уступки в користь Німецьчини.

Німецьке правительство не виконало таких зобов'язань: 1. Розоруження. 2. Не зложила заплати, яку після 235 і мирового договору мало зложити до 1. мая с. р., а до якої зложення вже визнала його аліантська комісія воєнного відшкодування. 3. Суд над воєнними злочинцями. 4. Деякі інші важкі зобов'язання, на підставі артикулів 264, 267, 268, 273, 321, 322 і 327 версальського мирового договору.

Аліантська Найвища Рада постановила: Зачати пригтовання до окупції німецької углевої долини Рур.

Повдомити німецьке правительство не пізніше 6. мая с. р., щоби зложила свій догд аліантам на підставі 235 і версальського мирового договору.

Візвати німецьке правительство, щоби заявилося рішучо до 6. дня, що приймає на себе постановлені зобов'язання без всьохх застережень. Далі, що приймає усліва заперуку; що приймає усліва розоруження на суші, морі й у воздусі, про що Німецьчина вже була повдомлена нотото з 29. січня; та що сейчас зачне суд над воєнними злочинцями.

Вкінці аліантська Найвища Рада рішила зайняти для 12. мая с. р. німецьку углеву долину Рур, колиб Німецьчина до того часу не сповнила своїх зобов'язань, представлених в сьому ультиматі.

АЛІАНТСЬКА КОМІСІЯ ВІДШКОДУВАННЯ ПЕРЕДАЛА НІМЕЦЬКОМУ ПРАВИТЕЛЬСТВУ УСЛІВА СПЛАТИ ВІДШКОДУВАННЯ.

ПАРІЖ, 5. мая. — Схогодою 10-тії годінні вночі закінчало голову німецької комісії воєнних татарів, Ершена, до готель Асторія, де голова аліантської комісії воєнних відшкодувань, Лібува, вручив йому усліва опанування воєнного відшкодування, які Німецьчина мусить принайти надалі перед подумем 12. мая с. р., як хоче оминти окупції углевої долини Рур, яка послудуваля бі зараз на другій день.

Сей документ обімає якесь 200 сль. Ершен по одержанню його поспіш всечасх перетеградувати його німецькому правительству до Берліна.

ПРОМОВА ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА ПРО ПОСТАНОВИ НАЙВИЩОЇ РАДИ В СПРАВІ СПОУКИ НІМЕЦЬЧИНИ ДО ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.

ЛОНДОН, 5. мая. — Бритійський преміер Давид Ллойд Джордж говорив сьогодня в палаті громад (парламенті) про постанови аліантської Найвищої Ради в справі спокучи Німецьчини до плачення аліантам воєнного відшкодування.

Він сказав, що сього чотере (5. с. м.) аліантська Найвища Рада прийняла одлу з найважнішшю постановою, не лише з огляду на самий предмет, але й на наслідки, які вона може за сеюю потягнути.

Він зазначив, що Найвища Рада страдила шість днів на наради над спонуканнем Німецьчини до виконання зобов'язань. Коли конференція зачала, ситуація була така, що Німецьчина не виконала багато важних зобов'язань, хотий аліанти протягом двох літ вивиди для неї велику успішність. Переділля Німецьчини літ сїе не перевела у себе розоруження, а поки се не станеться, в Европ буде небезпека війни. Далі говорив про не виконані зобов'язання щодо відшкодування, воєнних злочинців і т. п.

Потім доволі просторо обговорив нові постанови Найвищої Ради про відшкодування, але Німецьчина має згодитися прийняти до 12. мая с. р. Він сказав, що вірний, що усліва є справедливою для Німецьчини.

Вкінці сказав, що відношення Франції до Німецьчини є відмінене анж відношення Англії та Італії, котрим не так грозить німецький наїзд, як Франції, яка вже знашла два наїзди, а в них один із зняттям їх столиці.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЕР ПРО ПОСТАНОВИ НАЙВИЩОЇ РАДИ В СПРАВІ НІМЕЦЬКОГО ВІДШКОДУВАННЯ.

ПАРІЖ, 5. мая. — Франційський преміер Бріан заявив у розмові з кореспондентами, що колиб Німецьчина прийняла на себе зобов'язання, а не виконала їх, то Франція вивде своє військо до Німецьчини без нової постанови аліантської Найвищої Ради.

Далі заявив, що Франція поробила як надаліше іудчі уступки Німецьчині, але більше вже уступити не могла, хотий один раз на конференції Найвищої Ради мало не розбитий нарад.

Преса прийняла лондонську угоду досить ховодно. Вгадують, що преміер Бріан стріне в парламентарій річку критики зі сторони опозиції іза сеї угоди щодо німецького відшкодування.

